

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
2006

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

Για τις προτάσεις από **A1** μέχρι και **A5** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της καθεμιάς και δίπλα σε κάθε αριθμό τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, και **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

A1 Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) μιας οικονομίας είναι η συνολική προστιθέμενη αξία της παραγωγής όλων των επιχειρήσεων της.
Μονάδες 3

A2 Στην περίπτωση του στασιμοπληθωρισμού ανεργία και πληθωρισμός συνυπάρχουν ή ακόμη μπορεί να αυξάνονται ταυτόχρονα.
Μονάδες 3

A3 Αν η ζήτηση ενός αγαθού είναι ελαστική, τότε η αύξηση της τιμής του αγαθού θα έχει ως αποτέλεσμα να αυξηθεί η συνολική δαπάνη των καταναλωτών για το αγαθό αυτό.
Μονάδες 3

A4 Αν η καμπύλη ζήτησης ενός αγαθού είναι ευθεία γραμμή και τέμνει τον άξονα των τιμών και τον άξονα των ποσοτήτων, τότε η ελαστικότητα ζήτησης του αγαθού ως προς την τιμή του παραμένει σταθερή σε όλο το μήκος της καμπύλης ζήτησης.
Μονάδες 3

A5 Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού **A** σε όρους του αγαθού **B** δείχνει πόσες μονάδες του αγαθού **B** θυσιάζονται, όταν παράγεται μία επιπλέον μονάδα από το αγαθό **A**.
Μονάδες 3

Για τις προτάσεις **A6** και **A7** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A6 Οι αγορές των αγαθών **X** και **Ψ**, που είναι μεταξύ τους συμπληρωματικά, βρίσκονται σε ισορροπία. Μια βελτίωση της τεχνολογίας παραγωγής του αγαθού **X** θα έχει ως αποτέλεσμα

- α.** τη μείωση της προσφοράς του **X** και την αύξηση της προσφοράς του **Ψ**.
- β.** τη μείωση της προσφοράς του **X** και την αύξηση της ζήτησης του **Ψ**.
- γ.** την αύξηση της προσφοράς του **X** και την αύξηση της ζήτησης του **Ψ**.
- δ.** την αύξηση της προσφοράς του **X** και τη μείωση της ζήτησης του **Ψ**.

Μονάδες 5

A7 Η φάση του οικονομικού κύκλου που χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη ανεργία, έλλειψη επενδύσεων και ανεπαρκή ζήτηση καταναλωτικών αγαθών, είναι η φάση

- α.** της ανόδου ή άνθησης.
- β.** της κρίσης.
- γ.** της καθόδου.
- δ.** της ύφεσης.

Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ Β

Να δώσετε τους ορισμούς των εννοιών: **εργατικό δυναμικό**, **απασχολούμενοι**, **άνεργοι** (μονάδες 6) και να αναφέρετε πώς υπολογίζεται το ποσοστό της ανεργίας (μονάδες 3). Επιπλέον, να περιγράψετε τα μέτρα, τα οποία παίρνουν οι διάφορες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας, που οφείλεται σε ανεπάρκεια της ζήτησης (κεϋνσιανή ανεργία) (μονάδες 10) και της διαθροωτικής ανεργίας (μονάδες 6).

Μονάδες 25

ΟΜΑΔΑ Γ

Τα δεδομένα του παρακάτω πίνακα αναφέρονται σε μια επιχείρηση που λειτουργεί στη βραχυχρόνια περίοδο. Η εργασία (**L**) αποτελεί τον μοναδικό μεταβλητό συντελεστή παραγωγής και η αμοιβή της είναι 60 χρηματικές μονάδες.

Μονάδες Εργασίας L	Συνολικό Προϊόν Q	Οριακό Προϊόν MP	Μεταβλητό Κόστος VC	Μέσο Μεταβλητό Κόστος AVC
0				–
1				7,50
2				6
3				4,50
4				3,75
5				3,75
6				4

Γ1 Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παραπάνω πίνακα και να συμπληρώσετε τα κενά του, παρουσιάζοντας τους σχετικούς υπολογισμούς.

Μονάδες 15

Γ2 Να εξηγήσετε αν στην περίπτωση της εν λόγω επιχείρησης ισχύει ο νόμος της φθίνουσας ή μη ανάλογης απόδοσης, σε ποια ποσότητα της εργασίας φαίνεται η λειτουργία του και γιατί.

Μονάδες 5

Γ3 Να υπολογίσετε το μέσο μεταβλητό κόστος της επιχείρησης, αν αυτή αυξήσει την παραγωγή της από 80 σε 85 μονάδες προϊόντος.

Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ Δ

Ο παρακάτω πίνακας αναφέρεται στην αγορά ενός αγαθού, του οποίου οι συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς είναι γραμμικές.

	Τιμή P	Ζητούμενη ποσότητα Q _D	Προσφερόμενη ποσότητα Q _S	Πλεόνασμα	Έλλειμμα
A	8	300	β		100
B	20	α	320	γ	

Η ελαστικότητα ζήτησης του αγαθού ως προς την τιμή του E_D, καθώς η τιμή του αυξάνεται από 8 σε 20 χρηματικές μονάδες είναι ίση με -0,4.

Δ1 Να υπολογίσετε τα **α**, **β** και **γ** του παραπάνω πίνακα.

Μονάδες 3

Δ2 Να βρείτε τις συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς του αγαθού και να υπολογίσετε την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας.

Μονάδες 9

Δ3 Αν το κράτος, για να προστατεύσει τους παραγωγούς, επιβάλει κατώτατη τιμή $P_K=24$ χρηματικές μονάδες, να υπολογίσετε:

α. Τη μεταβολή που θα επέλθει στη συνολική δαπάνη των καταναλωτών.

Μονάδες 3

β. Τη μεταβολή που θα επέλθει στα συνολικά έσοδα των παραγωγών, όταν το κράτος αγοράσει το πλεόνασμα.

Μονάδες 3

γ. Την επιβάρυνση του κράτους από την επιβολή της κατώτατης τιμής.

Μονάδες 3

Δ4 Να δείξετε σε διάγραμμα το σημείο ισορροπίας της αγοράς του αγαθού και το πλεόνασμα που δημιουργείται από την επιβολή της κατώτατης τιμής.

Μονάδες 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

A1. → Σωστό

A2. → Σωστό

A3. → Λάθος

A4. → Λάθος

A5. → Σωστό

A6. → γ

A7. → δ

ΟΜΑΔΑ Β

- Σχολικό βιβλίο σελ. 169

"Το εργατικό δυναμικό χωρίζεται σε δύο κατηγορίες ... είναι ίσο προς το εργατικό δυναμικό."

- Σχολικό βιβλίο σελ. 169

Η ανεργία μετράται ως ποσοστό επί τοις εκατό (%) του εργατικού δυναμικού και υπολογίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{αριθμός ανέργων}}{\text{εργατικό δυναμικό}} \cdot 100$$

- Σχολικό βιβλίο σελ. 171

"Τα μέτρα που παίρνουν οι διάφορες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι ... έχουν στόχο τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας."

ΟΜΑΔΑ Γ

Γ1. Χρησιμοποιούμε τους τύπους:

$$VC = W \cdot L \text{ όπου } W = 60$$

$$AVC = \frac{VC}{Q} \Rightarrow Q = \frac{VC}{AVC}$$

$$MP = \frac{\Delta Q}{\Delta L}$$

και συμπληρώνουμε τα κενά του πίνακα.

Μονάδες Εργασίας L	Συνολικό Προϊόν Q	Οριακό Προϊόν MP	Μεταβλητό Κόστος VC	Μέσο Μεταβλητό Κόστος VC
0	0	-	0	-
1	8	8	60	7,50
2	20	12	120	6
3	40	20	180	4,50
4	64	24	240	3,75
5	80	16	300	3,75
6	90	10	360	4

Γ2. Ο νόμος της φθίνουσας ή μη ανάλογης απόδοσης δηλώνει ότι στη βραχυχρόνια περίοδο παραγωγής, δηλαδή στην περίοδο που υπάρχει ένας τουλάχιστον σταθερός παραγωγικός συντελεστής, υπάρχει ένα σημείο μέχρι το οποίο η διαδοχική προσθήκη ίσων μονάδων του μεταβλητού συντελεστή δίνει συνεχώς μεγαλύτερες αυξήσεις στο συνολικό προϊόν. Πέρα από το σημείο αυτό κάθε διαδοχική ίση αύξηση του μεταβλητού συντελεστή θα δίνει όλο και μικρότερες αυξήσεις στο συνολικό προϊόν, δηλαδή το οριακό προϊόν του μεταβλητού συντελεστή αρχικά αυξάνεται και μετά μειώνεται.

Παρατηρούμε ότι το οριακό προϊόν (MP) αρχικά αυξάνεται και μετά μειώνεται. Επομένως ο νόμος της φθίνουσας απόδοσης ισχύει αμέσως μετά το 4ο επίπεδο απασχόλησης (δηλαδή με την προσθήκη του 5ου εργάτη στην παραγωγική διαδικασία).

Γ3. Για $Q_{85} = 85$ βρισκόμαστε μεταξύ των επιπέδων παραγωγής $Q_{80} = 80$ και $Q_{90} = 90$.

Q	VC	
80	300	
85	VC_{85}	
90	360	

$$\text{Θεωρώ } MC_{90} = \frac{\Delta VC}{\Delta Q} = \frac{60}{10} = 6 \text{ σταθερό.}$$

$$\text{Συνεπώς } MC_{85} = \frac{VC_{85} - 300}{85 - 80} = 6 \Rightarrow VC_{85} = 330$$

$$AVC_{85} = \frac{VC_{85}}{Q_{85}} \approx 3,88.$$

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ1. Έχουμε: Έλλειμμα = $Q_D - Q_S \Rightarrow 100 = 300 - \beta \Rightarrow \beta = 200$.

Είναι:

$$\mathcal{E}_{D_{A \rightarrow B}} = \frac{\frac{\Delta Q_D}{Q_{DA}} \cdot 100}{\frac{\Delta P}{P_A} \cdot 100} \Rightarrow \alpha = 120.$$

Άρα θα έχουμε: Πλεόνασμα = $Q_S - Q_D \Rightarrow \gamma = 320 - \alpha \Rightarrow \gamma = 320 - 120 \Rightarrow \gamma = 200$.

Δ2. Η γενική μορφή της συνάρτησης ζήτησης είναι: $Q_D = \alpha + \beta \cdot P$
Λύνουμε σύστημα δύο εξισώσεων με δύο αγνώστους

$$\left. \begin{array}{l} Q_D^A = \alpha + \beta \cdot P^A \\ Q_D^B = \alpha + \beta \cdot P^B \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 300 = \alpha + \beta \cdot 8 \\ 120 = \alpha + \beta \cdot 20 \end{array} \right\} \Rightarrow \begin{array}{l} \alpha = 420 \\ \beta = -15 \end{array}$$

Άρα $Q_D = 420 - 15 \cdot P$.

Η γενική μορφή της συνάρτησης προσφοράς είναι: $Q_S = \gamma + \delta \cdot P$.

Ομοίως λύνουμε το σύστημα. Άρα $Q_S = 120 + 10 \cdot P$.

Εξισώνουμε τις δύο συναρτήσεις: $Q_D = Q_S \Rightarrow P_E = 12$.

Αντικαθιστούμε είτε στη συνάρτηση ζήτησης είτε στην αντίστοιχη της προσφοράς και έχουμε:

$$Q_{D_E} = 420 - 15 \cdot 12 = 240$$

$$\text{ή } Q_{S_E} = 120 + 10 \cdot 12 = 240.$$

Άρα $E(Q_E, P_E): E(240, 12)$.

Δ3.

α. $\Sigma \Delta_{\text{ΑΡΧΙΚΗ}} = P_E \cdot Q_{D_E} = 12 \cdot 240 = 2880$ χρηματικές μονάδες

Για $P_K = 24 \Rightarrow Q_{D_K} = 60$ μονάδες.

Άρα $\Sigma \Delta_{\text{ΤΕΛΙΚΗ}} = P_K \cdot Q_{D_K} = 1440$ χρηματικές μονάδες.

Συνεπώς: Μεταβολή στη συνολική δαπάνη
 $= \Sigma \Delta_{\text{ΤΕΛΙΚΗ}} - \Sigma \Delta_{\text{ΑΡΧΙΚΗ}} = -1440$ χρηματικές μονάδες

β. Συν. Έσοδα αρχικά : $P_E \cdot Q_{S_E} = 2880$ χρηματικές μονάδες

Για $P_K = 24 \Rightarrow Q_{S_K} = 360$ μονάδες.

Άρα Συν. Έσοδα τελικά : $P_K \cdot Q_{S_K} = 24 \cdot 360 = 8640$ χρηματικές μονάδες.

Συνεπώς: Μεταβολή στα συνολ. έσοδα =

$\Sigma.E_{ΤΕΛΙΚΑ} - \Sigma.E_{ΑΡΧΙΚΑ} = 8640 - 2880 = 5760$ χρηματικές μονάδες.

γ. Κρατική επιβάρυνση = $P_K \cdot \text{Πλεόνασμα}$. (1)

Για $P_K = 24 \begin{cases} Q_{D_K} = 60 \text{ μονάδες.} \\ Q_{S_K} = 360 \text{ μονάδες.} \end{cases}$

Άρα Πλεόνασμα = $Q_{S_K} - Q_{D_K} = 360 - 60 = 300$ μονάδες.

Από σχέση (1): Κρατική επιβάρυνση = $24 \cdot 300 = 7200$ χρηματικές μονάδες.

Δ4. Βρίσκουμε τα σημεία τομής με τους άξονες P, Q

για $P = 0 \Rightarrow Q_D = 420$

για $Q_D = 0 \Rightarrow P = 28$

για $P = 0 \Rightarrow Q_S = 120$

για $Q_S = 0 \Rightarrow P = -12$

